

O'QUVCHILAR BILIM DARAJASINI NAZORAT QILISHNING NAZARIY ASOSLARI VA XORIJIY TAJRIBA

Muhitdinova Munira Ravshanovna
p.f.f.d., Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti

To'xtayeva Go'zal Ashirboyevna
Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti magistratura 2-kurs talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada ingliz tili fani yuzasidan o'quvchilar bilim darajasini xorijiy tajribalar va qonunlar orqali nazorat qilishning nazariy asoslari haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: PIRLS, strategiya, nazorat, tahlil, baholash, PISA, alloma.

Har bir tarixiy davr turli jihatlari bilan ajralib turadi. Bunda asosiy ko'rsatkich sifatida ilm-fan va texnika sohalarida qo'lga kiritilgan yutuqlar insoniyat tarixida o'chmas iz qoldirgan mutafakkir va allomalarning ijod mahsuli namunalari, ishlab chiqarishda qo'lga kiritilgan moddiy boyliklar kabi omillar tasnif uchun mezon sifatida qabul qilinadi. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi" da yoshlarga ta'lim-tarbiya berish ishlarini tubdan yaxshilash masalasi qo'yilgan. Jumladan, dasturda: "inson, uning har tomonlama uyg'un kamol topishi va farovonligi, shaxs maanfatlarini ro'yobga chiqarishning shart-sharoitlarini yaratish, tafakkur hamda ijtimoiy xulq-atvorning andozalarini o'zgartirish, respublika amalga oshirilayotgan islohotlarning asosiy maqsadi va harakatlantiruvchi kuchidir. Xalqning boy intellektual merosi va umumbas'ariy qadriyatlari asosida zamonaviy madaniyat, iqtisodiyot, fan-texnika hamda texnologiyalarining yutuqlari asosida kadrlar tayyorlashning mukammal tizimini shakllantirish O'zbekiston taraqqiyotining muhim shartidir"-deb ta'kidlangan.¹ Innovatsion omil zamonaviy ta'lim tizimining bosh xususiyatlaridan biri sifatida qaralar ekan, pedagogikadagi yangiliklar pedagogik kadrlarning innovatsion faoliyatiga tayyorlik va muvofiqlik darajasi, ularning kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarini egallaganligi, kundalik ta'lim tizimida yaratuvchanlik xususiyatlari,

2.¹ O'zbekiston Respublikasining Ta'lim to'g'risida Qonuni // Barkamol avlod – O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. – T.: Sharq, 1997.76

ta'limdagi sifat va samaradorlik darajasi bilan belgilanadi. Binobarin, axborot texnologiyalarini ta'lim jarayonida qo'llash natijasida ro'y beradigan o'zgarishlar o'qituvchini yangi pedagogik malakalari manzarasini tasvirlaydi.

2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasida "Axborot xavfsizligini ta'minlash va axborotni himoya qilish tizimini takomillashtirish, Internet va boshqa resurslaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish", ²"Davlat tomonidan yoshlar bilan ishlash siyosatini takomillashtirish, intellektual rivojlangan yosh avlodni barkamol inson qilib tarbiyalash, oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifati va uni baholash mezonlarini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish, xorijiy tillarni chuqur o'rganish bo'yicha ustuvor vazifalar belgilab berildi ³

Tadqiqot ishimiz mobaynida umumta'lim maktablarida ingliz tili o'qituvchilarining ish usuli va metodlari o'rganildi. Buning natijasida ingliz tili fani o'qituvchilari o'quv jarayonida o'quvchilar bilimni baholash va nazorat qilishda quyidagi kamchiliklar mavjudligini, jumladan, tilga oid bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish natijasida o'quv jarayonida o'quvchilar bilimidagi bo'shliqlar hamda nazorat qilish va baholashning sustligi; pedagogik faoliyat jarayonida o'quvchilar bilimni nazorat qilishning nazariy asoslanmaganligini ko'rsatdi.

O'quv shartlarining eng muhimi vazifalaridln biri ta'lim sohasida bo'ladigan islohotlar asosida bozor iqtisodiyoti tizimida faoliyat ko'rsata oladigan, xususan jahon andozalariga mos keladigan yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashdan iboratdir. Mutaxassis tayyorlashda eng muhim bo'lgan jarayonlardan biri o'quvchilarni bilimni aniqlash va baholashdir. Shu bois, pedagogika fani bilimlarni o'z vaqtida nazorat qilish va baholash ning 3 vazifasi borligini alohida uqtiradi.

1.O'zlashtirishni nazorat qilish va baholash natijalariga qarab davlat ta'lim standartlarining qanday bajarilayotganligi to'g'risida xulosa chiqariladi va galdagi vazifalar belgilanadi.

2. Bilimlarni nazorat qilish va baholash natijasida o'quvchi va talabalarda bilimlar yanada kengayadi.

3. Ta'lim sohasidagi yaxshi natijalar yoshlar tarbiyasiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ularda ko'tarinki ruh, o'z kuchiga bo'lgan ishonch va qiziqishlar paydo bo'ladi. www.ziyouz.com kutubxonasi jahonning ilg'or tajribalari va ko'plab pedagoglar mehnatining natijasi o'laroq, reyting uslubi bugungi kunning eng maqbul nazorat mezoni deb qabul qilindi. Reyting deganda-baholash, tartibga keltirish,

² O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O'zbekiston, 2017.-76 b

³ O'zbekiston Respublikasining Ta'lim to'g'risidagi Qonuni // Barkamol avlod-O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. -T.: Sharq, 1997.-34 b

klassifikatsiyalash, bironta hodisani oldindan belgilangan ko'rsatkich bo'yicha baholash tushuniladi.

Reyting nazoratida test usuli ham samarali qo'llaniladi. Test deganda aniq vazifaning takomillashganlik darajasini aniqlash hamda sifat va miqdoriy o'lchamlarda belgilash imkonini beradigan, faollikning biron shaklini paydo qiluvchi va biron aniq topshiriq shaklidagi sinov quroli tushuniladi.

Testning afzalligini quyidagicha belgilash mumkin:

- nazorat uchun kam vaqt sarflanadi;
- nazorat va amaliy bilimlar darajasini obyektiv sharoitda aniqlash imkonini beradi;
- ko'p sonli o'quvchilar bilan bir vaqtning o'zida nazorat olib borish mumkin;
- bilim natijalari o'qituvchi tomonidan tezkorlik bilan tekshiriladi va h.k.

Reyting nazorat tizimining asosi sifatida o'quv rejasiga kiritilgan har bir fan bo'yicha o'quvchi o'zlashtirishining sifat ko'rsatkichlari baholar bilan ifodalanadi. Har bir chorakdagi fanlardan to'plangan baholar yig'indisi tarzida o'quvchining o'zlashtirishini baholash jarayoni chorak davomida muntazam olib boriladi va quyidagi nazorat turlari shaklida tashkil etiladi:

- joriy nazorat
- oraliq nazorat
- yakuniy nazorat

Joriy nazorat-bu o'rganiladigan mavzularning o'quvchi va talabalar tomonidan qanday o'zlashtirayotganini dars jarayonida muntazam ravishda nazorat qilishdan iborat. Bu nazorat o'qituvchi tomonidan o'tkazilib, o'quvchining bilim darajasini shu fanning har bir mavzusi bo'yicha aniqlab borishni ko'zda tutadi.

Oraliq nazorat-bu mazkur fan bo'yicha o'tilgan bir necha mavzularni o'z ichiga oladi va shu qism bo'yicha o'quvchining bilimni www.ziyouz.com kutubxonasi aniqlashga xizmat qiladi. Oraliq nazorat darsdan tashqari vaqtda o'tkaziladi va o'quvchilarga o'zlashtirish ko'rsatkichlarini oshirish imkonini beradi.

Yakuniy nazorat-bu nazorat o'quv rejadagi fan uchun ajratilgan soatlar tugagach, butun o'tilgan mavzular bo'yicha o'zlashtirish darajasini aniqlash uchun o'tkaziladi bu dastur mavzusi to'liq aks ettirilgan test sinovi yoki nazorat ishi shaklida o'tkaziladi, yuqorida qayd etilgan nazorat turlariga asoslangan reyting tizimini ishlab chiqish quyidagi talablarga rioya qilish lozim.

O'quvchining fan bo'yicha fan dasturidagi rayting bahosi joriy, oraliq va yakuniy nazoratlarda to'plangan ballari bo'yicha aniqlanadi.

Mustaqil O'zbekiston bugungi kunga kelib jahonga o'z nomini tanitdi. Iqtisodiy-siyosiy jihatdan yuksaldi. Shu bilan birga, O'zbekistonning rivojlangan mamlakatlar

qatoridan o'rin olishi uchun bugungi kunda kelajak ruhiga mos bo'lgan Zamonaviy kadrlariga ham ehtiyoj sezila boshladi. Mustaqil davlat o'zining muhim tarixiy hujjatlariga ham ega bo'ldi va ular orasida "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" alohida o'rin tutadi. Dasturda e'tirof etilgan kadrlar tayyorlash tizimini rivojlantirish asosiy yo'nalishlarida shu narsa alohida belgilandiki, ta'lim tizimining yaxlit axborot makonini vujudga keltirish ta'lim-tarbiya dasturlarining intellektuallashuvini ta'minlaydi. Demak, yangi asr information texnologiyalar asri bo'lishi bilan bir qatorda ularning o'quv jarayonlariga keng ko'lamda aralashuvini ham ta'minlaydi. Shu jumladan AQSh va Angliyada keng tarqalgan, uning mohiyati o'quvchiga uzluksiz bilim olish va olgan bilimi natijasini muttasil tekshirib turish imkoniyatini beradi, o'quvchilar bilimni nazorat qilish hamda baholashda reyting tizimiga o'tishdan maqsadi.

1. O'zbekiston respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuniga asoslangan davlat siyosatini izchillik bilan amalga oshiradi.
2. O'quvchining o'zlashtirish darajasini aniqlashda haqqoniy, aniq va adolatli baholash.
3. Reyting tizimida har xil nazorat turlaridan keng foydalanish.
4. O'quvchi to'plagan ballari orqali ma'lum bir fan bo'yicha imtihon sinovda oladigan bahosini oldindan bilib olish va to'plagan bali o'zini qoniqtirmasa ko'rsatkichni yaxshilash uchun oldindan harakat qilishga undash
5. O'quvchilarning o'quv yili davomida o'qitilayotgan fanlar bo'yicha nazoratlarning qachon, qanday turi o'tkazilishini bilishi va unga tayyorgarlik ko'rib borishini psixologik jihatdan yo'naltirib borish:
6. O'quvchilarning mustaqil ishlash samaradorligini oshirish va xokazolardan iboratdir.

Diagnostik tahlil. Bilimdagi notekisliklarni aniqlash ularni to'ldirib va navbatdagi o'zlashtirish bosqichiga ko'tarish maqsadida diagnostikalash amalga oshiriladi. Diagnostikalash quyidagi maqsadlarni amalga oshiradi:

- o'quvchilar o'zlashtirish darajasini diagnostikalash;
- bilimlardagi yetishmovchiliklarning oldini olish;
- aniqlangan yetishmovchiliklarni to'ldirish maqsadida maxsus topshiriqlar ishlab chiqish;
- maxsus topshiriqlar bajarish soatlarini belgilash;
- yakuniy diagnostik tahlil qilish;

Diagnostika ta'lim texnologiyasining navbatdagi bosqichi bo'lib, uning asosiy elementlaridan biri hisoblanadi. Asosiy o'zlashtirishdagi kamchiliklar soatini

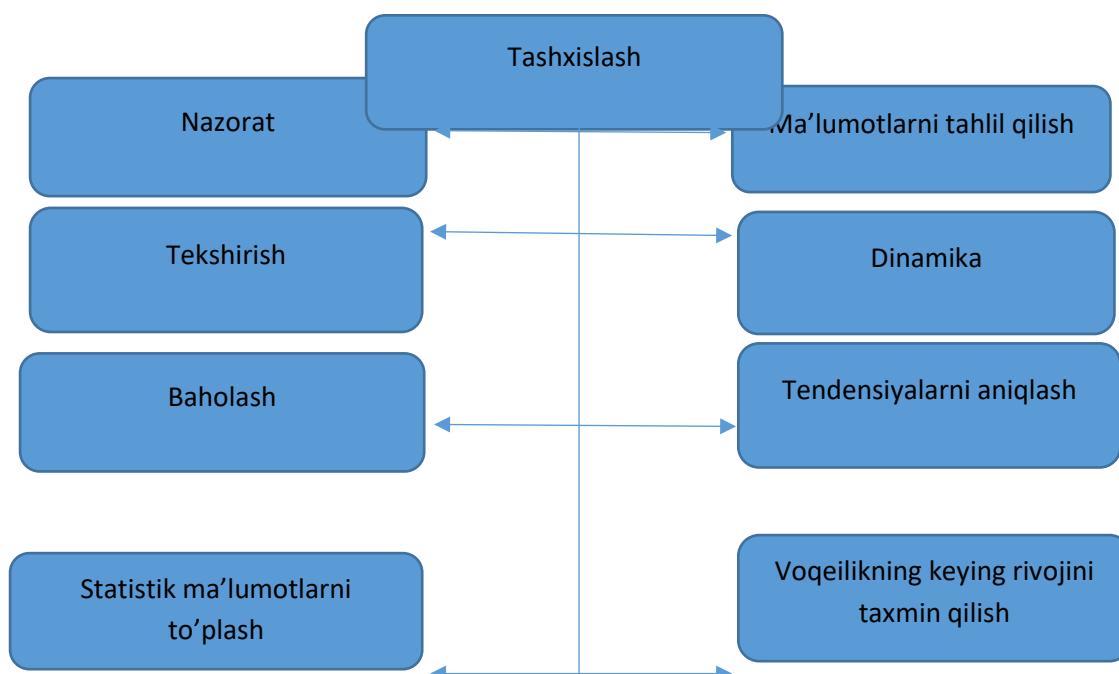

aniqlash, har bir o'quvchining bilim darajasini ani-lash, rejaning borishiga tuzatishlar kiritish yo'li bilan ta'lim jarayonining natijasi kafolatganligini ta'minlaydi.

Test so'rovi natijalarini diagnostik tahlil qilish ikki muhim vazifani hal qiladi: 1) qaysi o'quvchi qaysi o'quv birliklarida qiynaladi; 2) o'qituvchilar qaysi bilimlarni kengaytirishi lozimligini aniqlaydi.

Ta'lim tashhisi mohiyati haqida gapirishdan oldin tashhisni umumiy yondashuv hamda tashhislashni amaliy pedagogik faoliyat jarayoni sifatida qabul qilamiz.

Tashxis - bu didaktik jarayon kechadigan barcha sharoitlarni oydinlashtirish, uning natijalarini belgilash demak

1-jadval Tashxislashning tarkibiy qismlari

Bu jadval orqali o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini nazorat qilish, baholash tashhislashning zaruriy tarkibiy qismlari sanab o'tiladi. Ular pedagogik texnologiyaning ancha qadimiy usullaridir. Nazorat va baholash maktab amaliyoti rivojining doimiy hamrohi bo'lib kelgan. Shunga qaramay, bugun ham baholashning mazmuni, texnologiyalari haqida qizg'in munozaralar davom etmoqda. Avval bo'lgani kabi pedagoglar baho nimani qayd etishi lozimligini aniqlashga urinmoqdalar. Tadqiqot bo'yicha fikrlar, bahoning:

1) ta'lim oluvchining o'zlashtirish darajasini qat'iy belgilovchi - sifat ko'rsatkichi, yoki;

2) u yoki bu ta'lim tizimining ustunligi, kamchiliklarini ko'rsatuvchi ko'rsatkich ekanligi aniq belgilanishi zarur.

Ta'limni baholashda ziddiyatli qarashlarning tug'ilishini buyuk pedagog Ya.A. Komenskiy ham ta'kidlab o'tgan edi. U pedagoglarni o'zlari ega bo'lgan baholash huquqidan aql bilan foydalanishga chaqirgan. Ta'lim oluvchilarga nisbatan nazoratning ob'ektiv bo'lishiga erishish didaktik tizimlarning asosida yotadi. Olimlarning ta'kidlashicha, demokratlashgan ta'lim tizimida yuzaki (formal) nazorat bo'lmasligi lozim, Didaktik nazorat ta'limning o'ziga xos metodi sifatida aniq ifodalangan ta'lim beruvchi, rivojlantiruvchi xususiyatga ega bo'lishi o'z-o'zini nazorat qilish bilan birlashishi, eng avvalo, ta'lim oluvchining o'zi uchun zarur va foydali bo'lishi lozim. Ta'lim tizimini demokratlashtirish bilim, ko'nikma va malakalarni nazorat va baholashdan emas, balki baho yordamida o'qishga undashning murakkab shakllaridan voz kechishni talab qiladi. O'quvchilarning o'quv mehnatini rag'batlantirishning yangi usullarini izlash, ta'lim va tarbiya sohasida kuch to'plab borayotgan shaxsiy foyda tamoyili yangicha yondashuvlarni belgilab beradi. Tashhishlash tizimida baho rag'batlantirish vositasi sifatida bir qator afzalliklarga ega.⁴

Birinchi navbatda, baholovchi fikrlar (ballar) qo'llanishi mumkin bo'lgan tashhishlash natijalari shaxsning yetuklik darajasini belgilashga ko'maklashadi, bu esa raqobatli ta'lim sharoitlarini yaratishda muhim omil sanaladi. Ta'lim (shuningdek, nazorat)ning ixtiyoriyligi tamoyili bilan boyitilgan baho o'tmishda o'quvchilar uchun majburiy bo'lgan ta'limning zaruriy vositasidan shaxsiy reyting - shaxsning jamiyatdagi mavqei ko'rsatkichini tadrijiy aniqlash usuliga aylanadi.

2. Ta'lim jarayonida nazorat va hisobga olishning vazifalari. Ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismlaridan biri - nazorat va hisobga olishdir. Bu tushunchalar o'ziga xos mohiyat va xususiyatlarga ega.

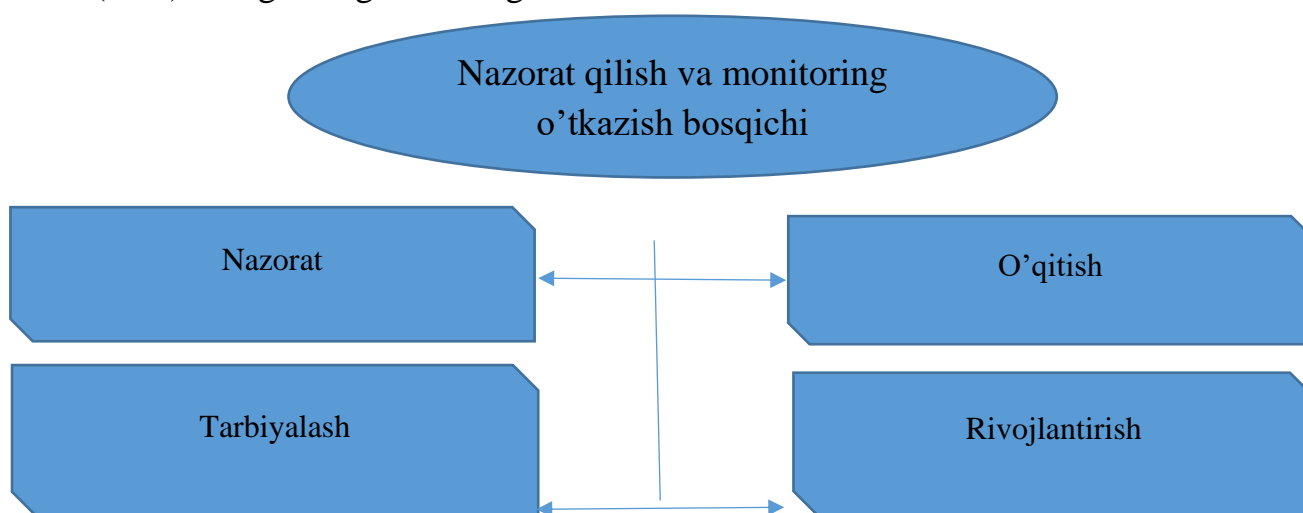
O'qituvchi nazorat va hisobga olishni to'g'ri tashkil etsa, ta'lim jarayonining samaradorligi ortadi. Buning uchun o'qituvchi o'quvchining o'quv materiallarini o'zlashtirish darajasini aniqlab berishi lozim.

Nazorat tushunchasi ta'lim oluvchining bilim, ko'nikma va malakalarini aniqlash, o'lchash va baholashni anglatadi. Aniqlash va o'lchash esa tekshirish deb ham ataladi. Tekshirish - nazoratning tarkibiy qismi bo'lib, uning asosiy didaktik vazifasi o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida teskari aloqani ta'minlash, pedagog tomonidan o'quv materialini o'zlashtirish haqida ob'ektiv axborot olinishi, bilimlardagi kamchilik va nuqsonlarni o'z vaqtida aniqlashni ta'minlashdir. Tekshirishning

⁴ <http://apriori-nauka.ru/uz/graphic>

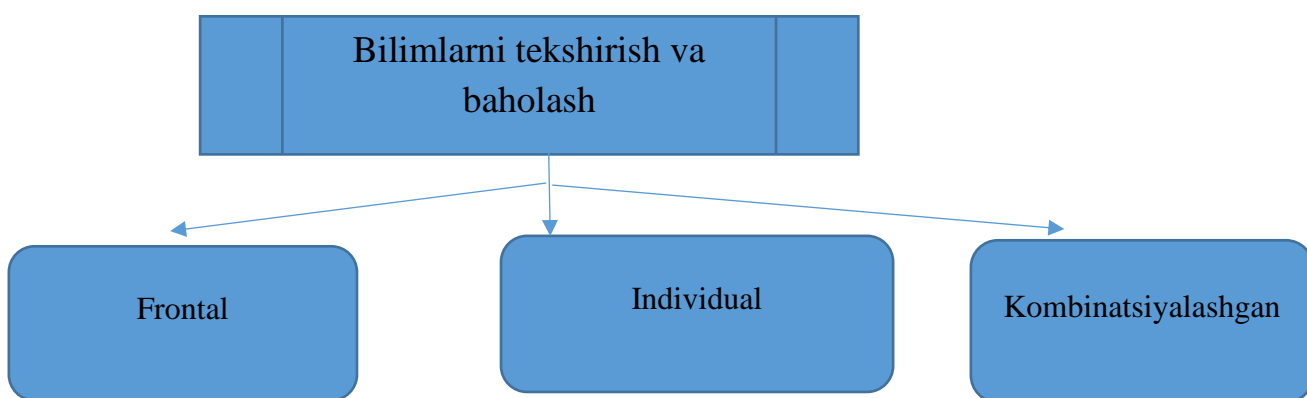
maqsadi nafaqat o'quvchining bilim darajasi, sifati, shuningdek, uning o'quv mehnati hajmini ham aniqlashdan iborat. Tekshirish tizimidagi birinchi bosqich ta'lim oluvchilarning bilim darajasini oldindan aniqlash hisoblanadi. Odatda, u o'quv yili boshida o'quvchilar tomonidan avvalgi o'quv yilida o'zlashtirilgan bilimlari darajasini aniqlash maqsadida o'tkaziladi. Bu kabi tekshirish, shuningdek, o'quv yilining o'rtasida yangi bo'lim (kurs)ni o'rganishga kirishilganda ham o'tkazilishi mumkin va o'rinli.

2-jadval Nazorat qilish va monitoring o'tkazish

Ushbu jadval shuni ko'rsatadiki, nazorat qilish vazifasi o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarining qanday darajada ekanligini aniqlashdan iborat. Bu o'quv materiallarini o'rganishning keyingi bosqichiga o'tish imkoniyatlarini aniqlashtiradi va o'qituvchining o'quv metod hamda usullarini to'g'ri tanlaganini nazorat qiladi. Nazorat qilish vazifasi o'quv materiallarini o'rganishning maqbul yo'llarini topish bilan bog'liqdir.

Shu bois o'quvchilarning bilimlarini nazorat qilish va baholashning muvaffaqiyatini ta'minlash uchun turli shakllardan foydalaniladi.

3-jadval-bilimlarni tekshirish va baholash

Og'zaki frontal tekshirish o'quvchilardan og'zaki so'rash bo'lib, ular guruhga qaratilgan savollarga javob beradilar. Bunday tekshirishda javoblar qisqa bo'ladi. Mazkur so'rash ko'pchilik o'quvchilarni nazorat qilishni ta'minlaydi va butun guruhni faollashtiradi, ammo o'quvchilarning nutqini o'stirmaydi. Bunday nuqsonlar individual so'rashda ko'zga tashlanmaydi. Ammo so'rashning bu shaklida guruhdagi boshqa o'quvchilarning to'laqonli ishlashlariga erishish juda qiyin.

Kombinasiyalangan (tezlashtirilgan) tekshirishda o'qituvchi bir necha o'quvchini bir vaqtda doskaga chaqiradi, biri og'zaki javob beradi, 3-4 nafar o'quvchi esa kartochkalar bo'yicha yozma ishni bajarishadi va hokazolar. Bu tekshirishning murakkab usuli bo'lib, o'qituvchidan yetarlicha tajriba va diqqatlarini guruhdagi hamma o'quvchilarga taqsimlay bilishni talab qiladi.

Yozma tekshirish - o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini nazorat qilish va baholashning eng samarali usullaridan biri bo'lib, ularning ijodiy qobiliyatlarini baholash imkonini beradi. Mazkur usulning mohiyati shundaki, o'qituvchi alohida mavzu yoki o'quv dasturining ma'lum bo'limini o'tib bo'lganidan so'ng o'quvchilarning bilimlarini nazorat qilish va baholashni tashkil etadi. Yozma tekshirish topshiriq, ya'ni, insho yozish hamda turli nazorat va mustaqil ishlarni bajarishni uyda ham amalga oshirishga imkon beradi. Ushbu jarayonda o'qituvchining bajarilgan ish bilan tanishib chiqishi, uning sifatini tekshirishi uchun ko'p mehnat va vaqt sarflanadi. Amaliy topshiriqlarni bajarishga asoslangan tekshirish. Bajarilayotgan amaliy harakatlar (sport, mehnat harakatlari)ning to'g'riligini kuzatish yoki olingan natijalarga tayanishdan iborat bo'lishi mumkin.

Ingliz tili o'qituvchilari o'quv jarayonida bilimni nazorat qilish turlari va baholashga o'rgatishda xorijiy tajribalar amaliy qiymatga ega. Ta'lim mazmunini modernizatsiyalash jarayonida o'qitish, o'rgatish, dars berish metodlaridagi bir-biri bilan bog'lanishlar va ularning qo'yilgan maqsadni amalga oshirish imkoniyatlari ancha yuqori bo'lib, ular o'zida bir nechta faol metodni biriktiradi hamda dars berish jarayonida bosqichma-bosqich maqsadni amalga oshirishda xizmat qiladi.

Mamlakatimiz innovatsion taraqqiyot yo'lida shiddat bilan rivojlanib borayotgan bir davrda kelajagimiz davomchilari bo'lmish yoshlarni ijodiy g'oyalari va ijodkorligini har tomonlama qo'llab-quvvatlash ularning bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish hamda xorijiy tajribalar, xalqaro mezon va talablar asosida baholash tizimini takomillashtirish, shu yo'lda xalqaro tajribalarni o'rganish, mavjud tizimni har tomonlama qiyosiy tahlil qilish, tegishli yo'nalishdagi xalqaro tadqiqotlarda ishtirok etish bo'yicha ta'lim sohasi tubdan yangilanayotgan O'zbekistonda ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarda, PISA, PIRLS, TIMSS va TALIS

dasturlarida ishtirok etib, xalqaro reytinglarda yuqori o'ringa ega davlatlar tajribasini o'rganish muhim ahamiyatga ega.

Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi Xalq ta'limi vazirligi va Rossiya ta'lim akademiyasining Ta'limni rivojlantirish strategiyasi instituti bilan hamkorlikda Jahon bankining READ dasturi doirasida "Ta'lim sifatini milliy va hududiy baholashning asosiy xususiyatlari. Rossiya tajribasi" mavzusida onlayn vebinar o'tkazildi.

Ta'lim sohasi tubdan yangilanayotgan O'zbekistonda ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarda, PISA, PIRLS, TIMSS va TALIS dasturlarida ishtirok etib, xalqaro reytinglarda yuqori o'ringa ega davlatlar tajribasini o'rganish muhim ahamiyatga ega. Bu borada Rossiya Federasiyasida ham o'ziga xos tajriba shakllangan.

O'zbekiston va Rossiya o'rtasidagi fan va ta'lim masalalari bo'yicha hukumatlararo komissiyasi bayonnomasida Rossiya Maorif vazirligi, Fan va ta'lim sohasini nazorat qilish federal xizmati hamda O'zbekiston Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi o'rtasida o'zaro aloqalarni rivojlantirish belgilangan.

Bugungi kunda Rossiyada ta'lim sifatini baholashning yagona tizimi shakllantirildi. Ushbu tizim mamlakatda ta'lim sifati to'g'risida to'liq tasavvurga ega bo'lish, maktablar faoliyatiga turli omillarning ta'sirini tahlil qilish va hisobga olish imkonini beradi. Buning vositasida maktablar o'zini o'zi baholaydi, mavjud muammolarni aniqlaydi, ota-onalar farzandlari bilimi to'g'risida kerakli ma'lumotlarga ega bo'ladi.

Ta'lim sifatini baholash sohasida faoliyat yuritayotgan mingga yaqin rahbar va mutaxassis, pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish muassasalari, umumta'lim maktablari rahbarlari hamda o'qituvchilar ishtirok etdi. Shuning uchun ingliz tilini o'rganish ijodkorlik hisoblanib, u o'zining tarkibiy jihatidan ancha murakkab va juda sekin amalda paydo bo'ladigan, ijodkorni juda sekinlik bilan ommaga tanishtiradigan jarayon hisoblanadi.

Shunday qilib, tadqiqotlarimiz natijasida qator adabiyotlar va ilmiy manbalar tahlil etildi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilar bilimni nazorat qilish va baholash to'laqonli o'z yechimini topmaganligini ko'rish mumkin. Axborot texnologiyalari sharoitida ayniqsa, mamlakatimizda bugungi kunda xorijiy tajribalar asosida o'quvchilar bilim saviyasi va baholash masalalar sirasiga kirganligini bildiradi. O'quvchilar bilim darajasini nazorat qilish va baholashda xorijiy tajribadan foydalanib, ingliz tilini o'qitishda yuqori natijaga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Ta'lim to'g'risida Qonuni // Barkamol avlod – O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. – T.: Sharq, 1997.76
2. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O'zbekiston, 2017.-76 b
- 3.«Kompyuterlashtirishni rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada rivojlantirish to'g'risida» 2002 yil 31 maydagi PF- '3080-sonli Farmoni.
- 4.Abduqodirov A.A. va boshqalar.Axborot texnologiyalari. –Toshkent:2002.-148 b.
- 5.<http://apriori-nauka.ru/uz/graphic>
- 6.www.ziyonet.uz.

